

SVEIKINIMAI DR. VLADUI KATINUI!

Lapkričio 2 d. prieš 80 metų Ukmergės rajono Pabaisko valsčiaus Slabados kaime gimė talentingas, šaunus ir linksmas geologas Vladas Katinas. Ta proga norėtume prisiminti ir pasveikinti Vladą. Akivaizdu, kad savo širdį jis skyrė ir geologijai, ir Geologijos mokslinio tyrimo instituto bendruomenei: 1957 m. baigęs Prienų „Žiburio“ gimnaziją, Vladas patraukė į Vilniaus universiteto Gamtos fakultetą (geologijos specialybė), o minėtame institute pradėjo dirbti nuo 1961 m., tebebūdamas studentu, ir darbavo si jame net 40 metų. Jo pareigybės kito nuo jaunesniojo mokslinio iki vyriausiojo mokslinio bendradarbio. Vlado gyvenimo faktai byloja apie jam būdingą talentą ir ypatingą kūrybingumą, gebėjimą maloniai bendrauti, konsultuoti, atkakliai ginti savo pozicijas, nuolat plėsti žinių akiratį.

Daugelis žino, kad jis yra puikus gintaro specialistas. Tam skirta ir jo disertacija „Pietų Pabaltijo gintaras ir gintaringos nuogulos“. Ją Vladas sėkmingai apgynė 1968 m., o vėliau parašė dvi monografijas: „Gintaras ir gintaringos nuogulos“ (1971, 156 p.) bei „Baltijos gintaras“ (1983, 111 p.). Jis domėjosi tiek gintaro ir kitų fosilinių sakų fizinėmis bei cheminėmis savybėmis, tiek gintaro telkinių geologine sąranga, gintaro paleobiologija, paleogeografija, susidarymo sąlygomis. Vladas intensyviai bendravo su žiniasklaida, archeologais, visais, kas domėjosi gintaru, rašė straipsnius į enciklopediją. Svarbus jo indėlis sudarant Palangos gintaro muziejaus ekspozicijas: kai Vilniaus dailės akademijos garbės daktaras Romualdas Budrys rengė 3 tūkst. eksponatų ekspozicijos, kuri pradėta demonstruoti 1969 m. liepos 4 d., planą, Vladas buvo konsultantu kartu su archeologe dr. Rimute Rimantiene. Jis pagelbėjo rengiant 1986 m. ekspoziciją, kurioje pateikiama gintaro susidarymo raida vykstant Žemės evoliucijai ir jo kultūrinis panaudojimas. Vėliau jis su bendraautorais Antanu

Visad besišypsantis šaunusis dr. Vladas Katinas

Tranyzu ir Romualdu Budriu išleido knygą „Palangos gintaro muziejus“ (1991, 45 p.). Puikiai išmanydamas paleogeno nuogulas, jis dalyvavo sudarant Pabaltijo paleogeno ir neogeno regioninę stratigrafinę schemą. Dėl aukštos profesinės kvalifikacijos ir gerų organizacinių savybių bei patirties jam teko atsakomybė būti 1986 m. išleistų Pabaltijo permio ir neogeno litologinių paleogeografinių žemėlapių masteliu 1:500 000 atlaso redaktoriaus pavaduotoju. Jis pats parengė 3 žemėlapius: vidurinio eoceno Alko laiko, vėlyvojo eoceno Prūsų laiko ir neogeno periodo. Be to, su bendraautorais sudarė litologinius-paleogeografinius profilius. Vėliau Vladas aprašė paleogeną, neogeną ir gintarą monografijoje „Lietuvos geologija“ (1994, 447 p.).

Nuo 1989 m., kai pradėti plėtoti geocheminiai aplinkos tyrimai, dr. V. Katinas ėmė jais domėtis ir darbuotis jau dr. V. Baltakio vadovaujame Technogeninės geochemijos skyriuje, kuriame, vėliau pavadintame Geochemijos skyriumi (vadovas dr. V. Kadūnas), jis pasireiškė jau kaip išmanus geochemikas ekologas, tiriantis aplinkos užterštumą sunkiaisiais metalais. Kad ir tai puikiai

sekėsi, byloja jo milžiniškas įnašas renkant upių ir ežerų dugno nuosėdas, gamtinės ir miestų bei sąvartynų aplinkos dirvožemį tyrimams, atidžiai analizuojant laboratorijos pateiktus rezultatus bei literatūrą apie taršos šaltinius, rašant ataskaitas užsakovams. Tai regime žurnale „Geologija“ paskelbtuose jo straipsniuose apie Fabijoniškių sąvartyną (1993 m.), cheminių elementų persiskirstymo procesus, įterpus nuotekų dumblą į miško kirtavietės paviršinį dirvožemio sluoksnį (2002 m.). Vaisingo darbo rezultatas – kartu su bendraautoriais parengti geocheminiai atlasai: „Panevėžio miesto geocheminis atlasas“ (1997), „Lietuvos geocheminis atlasas“ (1999), „Mažeikių rajono geocheminis atlasas“ (2001). Tai dėsningai lėmė, kad jis buvo tarp penkių autorių, apdovanotų 2005 m. Lietuvos mokslo premija. Dalyvaujdamas valstybinėje mokslo programoje „Litosfera“, jis su bendraautoriais analizavo nuosėdų mikroelementinės sudėties kaitą sedimentacijos baseinuose ir geocheminių anomalijų susidarymą, pateikė foninius kiekius įvairaus amžiaus svarbiausių tipų uolienose.

Tiesiog nuostabu, kad, be mokslinės veiklos, gerbiamas V. Katinas rado laiko ir daugybei pomėgių: archeologijai, baltistinei

Ryte prieš pradėdant rinkti upių dumblo mėginius

filatelijai, žvejybai, sodo darbams, fantastikos knygoms ir kt. Taigi dar kartą nuoširdžiausiai sveikiname jubiliatą, linkime jam stiprios sveikatos, žvalios savijautos ir visada išlaikyti jam būdingą optimizmą ir humoro jausmą!

**Valentinas Kadūnas, Rimantė Zinkutė,
Ričardas Taraškevičius ir kiti buvę
bendradarbiai**

Džiugu ir malonu susitikti geochemikams: buvusio Technogeninės geochemijos skyriaus vadovui dr. Vytautui Baltakiui (kairėje), dr. Vladiui Katinui (dešinėje), dr. Ričardui Taraškevičiui (antrame plane) (R. Zinkutės nuotr.)